

A NYÍREGYHÁZI UKRAINISZTIKA ÉS RUSZINISZTIKA UDVARI ISTVÁN UTÁN (2005–2011)

Abonyi Andrea Tímea

A nyíregyházi ukrainisztikával és ruszinisztikával kapcsolatban már több tanulmánya is megjelent Udvari István professzor úrnak (Udvari 1996, 1998a, 1998b, 2000a, 2000b), ezért legfeljebb csak néhány gondolatban teszek említést az Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék megalakulásának kezdeti időszakáról. Ezt az irányvonalat folytatva inkább arról beszélnék, hogy jelenleg milyen keretek között folyik az ukrainisták képzése a Nyíregyházi Főiskolán, illetve néhány mondatban bemutatnám a 2005 után megjelent tanszéki kiadványokat.

A Nyíregyházi Főiskola mint az ország Ukrajnához legközelebb lévő felsőoktatási intézménye alapozó feladatokat vállalt az ukrainisztika és ruszinisztika intézményi háttere megteremtésében (Káprály–Pischlöger–Abonyi 2003). Udvari István irányításával, javarészt pályázatok útján sikerült létrehozni a tanszék működéséhez szükséges infrastrukturális hátteret. Hazai és nemzetközi tudományos projektek keretében néprajzi, irodalmi, nyelvészeti, történelmi könyvek, ill. jegyzetek, valamint számos vallástörténelmi tanulmány jelent meg a tanszék gondozásában, amelyek elsősorban az ukrán szakos hallgatók képzését szolgálták. 1997 őszén, korszerű, használható ukrán–magyar és magyar–ukrán szótár hiánya ösztönözte Udvari István professzort egy nagyobb lexikográfiai program elindítására. *Ukrán–magyar szótári adatbázis* címmel hat kötet jelent meg a *Glossarium Ukrainicum* sorozaton belül (Udvari 2000–2003), valamint a *Magyar–ukrán szótár* két kötetben (Udvari 2005–2006), mely második kötetének a megjelenését a professzor úr már nem érthette meg.

A magyarországi szlavisztikában különleges helyet foglal el Udvari István gazdag és változatos életműve. Több tudományos könyvsorozatnak volt alapítója és haláláig szerkesztője (*Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia*, *Vice Versa*, *Dimensiones Culturales et Urbanales Regni Hungariae*, *Glossarium Ukrainicum*). Céltudatos tudományszervezői koncepció keretében megbízásokkal és meghívásokkal támogatta a magyar–ukrán, ill. magyar–ruszin tudományos és kulturális kapcsolatokat, s az azokat kutató külföldi kollégákat. A tanszék gondozásában jelent meg a pro-

fesszor úr tudományos munkásságát bemutató teljes bibliográfia (Zoltán 2010). Tanszékünk napjainkig kapcsolatot ápol a környező országok ukrainisztikai, illetve ruszinisztikai műhelyeivel, s a hungaro-rutenisztika egyik, bel- és külföldön egyaránt számon tartott és elismert hazai kutatóhelyévé vált. A professzor úr ezzel az ukrán és ruszin kultúra országosan is egyik legjelentősebb centrumát építette ki a Nyíregyházi Főiskolán, közel e nyelvek és kultúrák anyaországaihoz. Udvari István egész munkássága során rendkívül nagy figyelmet szentelt az interetnikus folyamatoknak, a történeti Magyarországon egymással szoros nyelvi és kulturális kölcsönhatásban élt népek érintkezésének. Emlékének adózva a tanszék 2010 májusában nemzetközi konferenciát szervezett a professzor úr halálának öt éves évfordulója alkalmából. A kétnapos emlékkonferencián számos kutató vett részt Ausztriából, Kanadából, Lengyelországból, Szlovákiából, Szerbiából és Ukrajnából. Előadások hangzottak el az ukrán és ruszin nyelvészet, az irodalom, a történelem és a folklór témaköreiből. Az elhangzott előadások konferenciakötetben láttak napvilágot 2011-ben (Zoltán 2011).

Az Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék 1993 őszétől 1999-ig főiskolai szintű tanszékként működött. 2000-tól a főiskola egyetlen egyetemi jogú tanszékeként akkreditálta a Magyar Akkreditációs Bizottság. Udvari István 2005-ben bekövetkezett halála után, 2006-tól Zoltán András, az ELTE professzora vette át a tanszék és így az ukrán szakirány irányítását is. A professzor úr neve és munkássága elismert a szláv tudományos életben. A tanszéknek jelenleg négy oktatója van: Káprály Mihály, a nyelvtudományok kandidátusa, főiskolai tanár, Bárányné Komári Erzsébet PhD adjunktus, Rományuk Renáta anyanyelvi lektor és jómagam szintén adjunktusi beosztásban. A tanszék által vizsgált főbb kutatási témák: az ukrán–magyar, ruszin–magyar és német–ruszin nyelvi, interetnikus és kulturális kapcsolatok, keleti szláv etimológia, régi ukrán és más keleti szláv írott nyelvemlékek, körlevelek és tudományos művek vizsgálata, ukrán és ruszin dialektológia, ukrán–magyar és magyar–ukrán lexikográfia. A tanszék oktatói kutatásaik eredményeit folyamatosan hazai és nemzetközi tudományos konferenciákon mutatják be, valamint magyarországi, ukrajnai és más országok folyóiratainak hasábjain publikálják.

A továbbiakban az Udvari professzor úr halála után eddig megjelent tanszéki kiadványokat ismertetem.

Még Udvari István szerkesztésében jelent meg Király Péternek *A honalapítás vitás eseményei: A kalandozások és a honfoglalás éve* c. műve.

A honfoglaló magyarok kárpát-medencei történetét érintő kérdésekről már korábban is írt a szerző, most ezekre építve s ezeket kiegészítve, illetve új kutatásokkal kibővítve tárja az olvasók elé ezek eredményét. A korai magyar–szláv, magyar–német nyelvi kapcsolatokat is új megvilágításba helyező munka rengeteg adatot, hivatkozást tartalmaz görög, latin, szláv és német nyelven (Király 2006; fogadtatásáról I. Balogh 2007; Zoltán 2008; Király 2010).

Szintén Udvari professzor úr halála után jelent meg a *Szöveggyűjtemény a ruszin írásbeliség tanulmányozásához* c. sorozat harmadik kötete. A szerző folytatja a ruszin írásbeliség értékes nyelvemlékeinek feltárását, rendszerezését és elemzését, ez alkalommal a XX. századból (1907–1957). Sztripszky Hiador legfőképpen mint etnográfus, bibliográfus és irodalomtörténész ismert, de közismertek nyelvészeti munkái is, melyeknek ebben a kötetben központi figyelmet szentel a szerző. Sztripszky Hiadornak a Keleti-Kárpátok lakosainak régebbi foglalkozásaira, nyelveire és kultúráik kölcsönhatására, a ruszinok történelmére és a magyarokkal való kapcsolatára vonatkozó munkái a magyar és a közép-európai tudományosság szilárd eredményeihez tartoznak (Udvari 2007).

Káprály Mihály és Zoltán András szerkesztésében látott napvilágot a *Baleczky Emil: Irodalmi örökség* c. kötet. Ez a kiadvány Baleczky Emil halálának 25. évfordulója alkalmából jelent meg. A könyv a fiatal Baleczky 1936-ban megjelent egyetlen kötetéből (*Вербный трепет*) átvett verseit és elbeszéléseit, 1935–1943 között írt újság- és folyóiratcikkeit (*Русский Народный Голосъ, Наши стремления, Русская Правда, Русское Слово, Карпаторусский Голосъ, Литературна Недѣля, Nasza Świetlica – Materiały Obozowe*), kárpátaljai írók és költők antológiájából (*Живая струя и Огоньки* (1940)), valamint korabeli gyűjteményekből, tankönyvekből gyűjtött írásait tartalmazza (Káprály–Zoltán 2007).

Káprály Mihály szerkesztésében jelent meg a *Hodinka Antal: Hogyan éltek papjaink...: Ruszin nyelvű szövegek II.* c. könyv, amely Hodinka Antalnak (1864–1946), a Magyar Tudományos Akadémia tagjának és a munkácsi görög katolikus püspökség neves történészenek munkáit mutatja be. A klerikus közegből származó tudós először írja le annak az egyháznak a történetét, amely néhány évszázadon át a ruszinok körében saját állami iskolák hiányában a kárpátaljai őshonos szláv lakosság kulturális érdekeit is védte. A könyv tematikusan (a Slavia Orthodoxa kultúrkörbe tartozó pap-ság élete és tevékenysége a XVIII. századig) válogatott és a jelen kiadvány

szerkesztője által bemutatott cikkekből áll, melyek Hodinka Antal archívumából, valamint az *Amerikanskij russkij viestnik* (Pittsburg, 1936) c. lapból származnak. A kiadvány mellékletei kiegészítő információkat tartalmaznak a kötet anyagához, többek között Bereg megye lakosságának listáját az 1570-es népszámlálás eredményei alapján (Káprály 2006).

Zoltán András szerkesztésében jelent meg a *Király Péter: „A honalapítás vitás eseményei” fogadtatása: Állásfoglalások, vélemények és további többirányú kutatások* c. munka. A magyar honalapítással kapcsolatos kutatásainak legteljesebb foglalata Király Péternek az a könyve, amely még Udvari István gondozásában és előszavával került nyomdába. A kötetre vonatkozólag különböző szakmai vitafórumokon és a szakfolyóiratokban elhangzott és/vagy nyomtatásban megjelent hozzászólásokat, valamint Király Péternek ezekhez fűzött megjegyzéseit, kiegészítő adatait adja közre ez a kiadvány (Király 2010).

Kótyuk István *Az ungi magyar nyelvjárás ukrán jövevényszavai* c. kiadványának témája jól beleilleszkedett a tanszék által kutatott keleti szláv–magyar nyelvészeti és irodalmi kapcsolatok tudományos témakörébe. Kótyuk István az Ungvári Állami Egyetem, majd a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanáraként hosszú ideje együttműködik a Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszékével. Az eredetileg kandidátusi disszertációként készült mű félévszázados késéssel került az olvasók kezébe, amiről a benne található terminológia is tanúskodik. A szerző 247 ukrán nyelvjárás lexikai elemet tár az olvasók elé, mely az Ungvári járás 18 falujából, az ungi nyelvjárás azon területéről származik, amely Kárpátalján található. Amint a szerkesztői előszavában Zoltán András megállapítja, Kótyuk István 1974-ben Ungváron orosz nyelven megvédett kandidátusi disszertációjának „a maga korában az adott viszonyok között nem volt esélye arra, hogy megjelenjék nyomtatásban, noha mind témája, mind a feldolgozott anyag mennyisége, valamint a feldolgozás minősége indokoltta tette volna, hogy [...] már a maga korában is szervesen beépüljön a két nyelv kapcsolataival foglalkozó szakirodalomba” (Kótyuk 2007: 7).

Káprály Mihály szerkesztésében jelent meg a *Ruszin sajtószemle 1939–1944: I. Tudomány. Tudományos és tudományos ismeretterjesztő cikkek az 1939–44. évek sajtójából*. A kötet ruszin szerzők a második világháború éveiben keletkezett, korábban ismeretlen szövegeit tartalmazza. Az ungvári periodikákban (*Нова Неделя / Új Vasárnap, Карпатска Неделя /*

Kárpáti Vasárnap, Литературна Недѣля / Irodalmi Vasárnap, Неделя / Vasárnap) megjelent publikációk azért maradhattak ismeretlenek, mert a helytörténészeknek gyakorlatilag tilos volt nemcsak hivatkozniuk ezekre az anyagokra, hanem még a létezésükről sem volt szabad említést tenniük (Káprály 2008a). Ugyanennek a sorozatnak a második kötete, a *Ruszin sajtószemle 1939–1944: II. Szépirodalom. Cikkek a Kárpáti Vasárnap és a Vasárnap c. lapokból* is ruszin szerzőknek a második világháború éveiben publikált, korábban ismeretlen szövegeit adja közre, amelyek eredetileg a korszak legnagyobb példányszámú – *Карпатска Неделя (Kárpáti Vasárnap)*, illetve *Неделя (Vasárnap, 1941–1944)* címen megjelent – lapjában láttak napvilágot (Káprály 2008b). A *Ruszin sajtószemle 1939–1944* III. kötetének 1. részében a ruszin újságokban 1939 februárja és 1941 júniusa között publikált tájékoztató anyagok kaptak helyet. A könyv a modern magyar ruszinisztika úttörője, Udvari István (1950–2005) születésének 60. évfordulóján jelent meg, s egyben e tekintélyes tudós szlavista emléke előtt tiszteleg (Káprály 2010). A *Ruszin sajtószemle 1939–1944* III. kötetének 2. részében az ungvári újságban 1941 augusztusa és 1944 októbere között található tájékoztató anyagok kaptak helyet (Káprály 2011).

Zoltán András szerkesztésében látott napvilágot *A Nyagovai Posztilla* (Alekszej Petrov szövegkiadásának fakszimiléje Dezső László bevezető tanulmányával) c. mű. Az Udvari István által korábban megvalósított „haszonmás kiadások elsősorban az egyszerű nép gyermekeinek oktatására szolgáló műveket tették újból hozzáférhetővé a kutatók számára. Jelen kiadvány a nyíregyházi ukrainisztikai és ruszinisztikai kiadványoknak ebbe a vonulatába illeszkedik”. Dezső László javaslatára „Udvari István még életében előkészületeket tett a *Nyagovai Posztilla* szövegének újrakiadására Alekszej Leonyidovics Petrov (1859–1932) 1914–1921. évi pétervári kiadása alapján, amely időközben Magyarországon hozzáférhetetlenné vált [...]. Jelen reprint kiadás célja az, hogy ez a fontos kárpáti ruszin nyelvi és kulturális emlék a szakemberek számára könnyebben hozzáférhetővé váljék. A szöveg másolatát még Udvari István szerezte be külföldről, de ennek kiadása már hivatali utódjára [...] maradt” (Zoltán András előszavából, I. Zoltán 2006: VII–VIII).

A Hollós Attila és Larisza Sztankevics szerkesztésében megjelent *Magyar–fehérorosz szótár* mintegy 13 000 szót tartalmaz, és elsősorban a magyar egyetemi hallgatók számára készült (Hollós–Sztankevics 2007).

Az *Udvari István élete és munkássága* c. kiadvány – amint azt Zoltán András írja előszavában – a professzor úr „munkásságának tényszerű számbavételét kísérli meg”. Udvari István „nem mindennapi szorgalma és legendás munkabírása folytán rendkívül gazdag és változatos életművet hagyott maga után [...]”, mely a mai napig „állandó hivatkozási alap és újabb kutatások ihletője. Szövegkiadásai, monográfiái, folyóiratcikkei, lexikográfiai munkái tartós építőkövei a magyar és a nemzetközi szlavisztikának” (Zoltán 2010: 5).

Az *In Memoriam István Udvari (1950–2005)* c. konferenciakötet a Nyíregyházi Főiskolán 2010 májusában megrendezésre került emlékkonferencián elhangzott előadások alapján készített tanulmányokat teszi közzé (Zoltán 2011).

1993 óta közel 130 hallgató kapott ukrán nyelv és irodalom szakos tanári diplomát. Közülük néhányan fordítóként, menedzserként dolgoznak, ezen kívül a kereskedelmi és diplomáciai szférában is sokan elhelyezkedtek. Több volt hallgató dolgozik jelenleg a tanszéken, s a tanítás mellett tudományos tevékenységet végez, miután doktori (PhD) fokozatot szerzett. Udvari István professzor úrnak mindig is fontos volt a tanszéki munkatársak utódainak kinevelése. (Magam is ezért kerültem a tanszékre 1999-ben.) A bolognai rendszer bevezetése (2007) óta, sajnos, az ukrán szakos hallgatók létszáma jelentősen lecsökkent (Барань 2011).

Ukrajna függetlenedése, az államközi és regionális együttműködés szükségessége elengedhetetlenné teszi, hogy a magyar felsőoktatás a jelenleginél nagyobb számban képezzen olyan szakembereket, akik egyrészt magas szintű gyakorlati nyelvtudással, másrészt az ukrán kultúra területén elmélyült ismeretekkel rendelkeznek. 2007-től a bolognai rendszerben működő felsőoktatás részeként a Nyíregyházi Főiskolán létrejött a szlavisztika alapszak, ezen belül pedig az ukrán és orosz szakirányú képzés, amely biztosítja az egyetemi továbbtanulás minden feltételét. Az ukrán szakos tanári és kutatói pályára készülők Budapesten (ELTE) és Szegeden (SZTE) folytathatják mesterképzésben (MA) tanulmányaikat.

2011 júniusától a Nyíregyházi Főiskolán végbement szerkezeti átalakításokat követően már új nevén az Ukrán és Ruszin Filológiai Intézeti Tanszék a főiskola Szlavisztika Intézetéhez tartozik. A Szlavisztika Intézet és a Kelet- és Közép-Európai Kutatóközpont (KEKK) egy egységet alkot a főiskolán belül. A Kelet- és Közép-Európai Kutatóközpont 2009 januárjában jött létre a Nyíregyházi Főiskolán. A város földrajzi helyzetéből és kül-

detéséből adódóan már régóta igény volt egy ilyen egység megalakítása, mely az intézet indulásakor elsősorban a kelet-európai kapcsolatokra hangolódott. Az új egység feladata a térségre vonatkozó kutatások mellett elsősorban az, hogy olyan hallgatókat képezzen Kelet- és Közép-Európa kereskedelmi, gazdasági és diplomáciai szolgálatára alkalmas szakemberekké, akik jó nyelvtudásuk mellett rendelkeznek mindazokkal a készségekkel és ismeretekkel, amelyek ezt a szolgálatot nemzetközi vonatkozásban is értékesé teszik.

IRODALOM

- Balogh, L. 2007. Új könyv a „kettős honfoglalásról”: Megjegyzések egy a magyarság korai történetét tárgyaló mű margójára. *Acta Historica* CXXV. Szeged, 3–19.
- Hollós, A. – Sztankevics, L. (szerk.) 2007, *Magyar-fehérorosz szótár / Вузорска-беларускі слоўнік*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék.
- Káprály, M. (szerk.) 2006, *Антоній Годинка: Як наше духовники проживали...: Русинські тексти II. / Hodinka Antal: Hogyan éltek papjaink...: Ruszin nyelvű szövegek II.* Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 19.)
- Káprály, M. 2008a, *Ruszin sajtószemle 1939–1944: I. Tudomány / Русинський дайджест 1939–1944: I. Наука*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 23.)
- Káprály, M. 2008b, *Ruszin sajtószemle 1939–1944: II. Szépirodalom / Русинський дайджест 1939–1944: II. Красное писемство*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 24.)
- Káprály, M. 2010, *Ruszin sajtószemle 1939–1944: III/1. Krónika / Русинський дайджест 1939–1944: III/1. Кроніка*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 25.)
- Káprály, M. 2011, *Ruszin sajtószemle 1939–1944: III/2. Krónika / Русинський дайджест 1939–1944: III/2. Кроніка*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 27.)
- Káprály, M. – Pischlöger, C. – Abonyi, A. 2003, *Az Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. Kiadványok: 1993–2003 / Кафедра української и русинської філології. Публікації: 1993–2003 / Lehrstuhl für Ukrainistik und Russinistik. Publikationen: 1993–2003*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 13.)
- Káprály, M. – Zoltán, A. (szerk.) 2007, *Baleczky Emil: Irodalmi örökség*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 20.)

- Király, P. 2006, *A honalapítás vitás eseményei: A kalandozások és a honfoglalás éve*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Dimensiones Culturales et Urbanales Regni Hungariae* 10.)
- Király, P. 2010, „*A honalapítás vitás eseményei*” fogadattása: *Állásfoglalások, vélemények és további többirányú kutatások*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék (= *Dimensiones Culturales et Urbanales Regni Hungariae* 11.)
- Kótyuk, I. 2007, *Az ungi magyar nyelvjárás ukrán jövevényszavai / Украинские заимствования в ужанском венгерском говоре*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 22.)
- Udvari, I. 1996, A nyíregyházi ukrainisztika eredményei, feladatai 1996-ban. In: Székely, G. – Cs. Jónás, E. (szerk.), *Nyelvek és nyelvoktatás a Kárpát-medencében. VII. Országos Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia*. Nyíregyháza: Bessenyei György Könyvkiadó, 281–284.
- Udvari, I. 1998a, A nyíregyházi ukrainisztika eredményei, feladatai 1996–1997-ben. *Hungaro-Ruthenica* I. Szeged, 47–49.
- Udvari, I. 1998b, Ruszinisztikai kutatások a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán. *Русинський живот / Ruszin élet* V, № 22, 1. (Rövidített utánközlés.)
- Udvari, I. 2000a, Szlavisztikai kutatások a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán. *Pedagógiai Műhely* XXV, № 3, 21–27.
- Udvari, I. 2000b, Szlavisztikai kutatások a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán. In: Fábíán, M. – Horváth, K. (szerk.), *Ювілейний збірник на честь 70-річчя від дня народження професора Петра Лизанця / Jubileumi kötet Lizanec Péter professzor 70. születésnapjára*. Ungvár: Ungvári Állami Egyetem Magyar Filológiai Tanszék – Hungarológiai Központ, 511–520.
- Udvari, I. (szerk.) 2000–2003, *Ukrán–magyar szótári adatbázis I–VI*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Glossarium Ukrainicum* 2–7.)
- Udvari, I. 2005–2006, *Magyar–ukrán szótár I–II / Угорсько-український словник I–II*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Glossarium Ukrainicum* 8–9.)
- Udvari, I. 2007, *Szöveggyűjtemény a ruszin írásbeliség tanulmányozásához III: Sztripszky Hiador, néprajztudós, bibliográfus, nyelvész, műfordító / Зберька жерел про студії русинського писемства III: Гиадор Стрипський, народописник, бібліограф, язукознаватель, товмач*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= *Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia* 21.)
- Zoltán, A. (szerk.) 2006, *A Nyagovai Posztilla (Alekszej Petrov szövegkiadásának faksimiléje Dezső László bevezető tanulmányával) / Няговские Поучения (Факсимильное воспроизведение текста по изданию А.Л. Петрова с вводной статьей Ласло Дэже)*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék.
- Zoltán, A. 2008, Király Péter: *A honalapítás vitás eseményei: A kalandozások és a honfoglalás éve*. Szerkesztette és az előszót írta Udvari István, tördelte és a mutatókat készítette Hollós Attila. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin

- Filológiai Tanszék, 2006, 258 p. (= Dimensiones Culturales et Urbanales Regni Hungariae 10). *Magyar Nyelv* 104, 355–359. (Ismertetés.)
- Zoltán, A. (szerk.) 2010, *Udvari István élete és munkássága / Иштван Удвари: Библиографический указатель*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia 26.)
- Zoltán, A. (szerk.) 2011, *In memoriam István Udvari (1950–2005): A 2010. május 25–26-i nyíregyházi emlékkonferencia anyaga*. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszék. (= Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia 28.)
- Барань, Є. 2011, Підготовка студентів-україністів у Ниредьгазькій Вищій Школі: Історія створення кафедри, сучасний стан і перспективи розвитку. In: *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*, вип. 6. Львів, 27–32.

РЕЗЮМЕ

Україністика и русинистика в Ниредьхазе после смерти Иштвана Удвари (2005–2011)

В обзорной статье рассматриваются книжные публикации Кафедры украинской и русинской филологии Ниредьхазской высшей школы за указанный период.